

UNICEF, 26 martie 2021

Comentariul General nr. 25 (2021) cu privire la drepturile copilului raportate la mediul digital reprezintă rezultatul unor consultări pe parcursul a doi ani cu statele membre, organizațiile interguvernamentale, societatea civilă, instituțiile naționale pentru drepturile omului precum și cu copiii.

Mai mult de 700 de copii și tineri cu vârstele cuprinse între 9 și 22 de ani, din 27 de țări, au fost întrebați despre impactul tehnologiilor digitale asupra drepturilor lor și despre acțiunile necesare în viziunea lor pentru protejarea acestor drepturi. Poziția susținută de UNICEF în cadrul acestor consultări subliniază repetat că toate drepturile ale tuturor copiilor trebuie să fie respectate, protejate și asigurate în mediul digital. Unele elemente cheie ale CG sunt evidențiate în cele ce urmează.

În CG, Comitetul subliniază că accesul veritabil la tehnologiile digitale îi poate sprijini pe copii în realizarea întregului spectru de drepturi civile, politice, culturale, economice și sociale. De exemplu, tehnologiile digitale sunt în măsură să faciliteze accesul la servicii și informații de sănătate, să îmbunătățească serviciile de diagnostic și tratament în contextul sănătății fizice și mentale a mamei și copilului precum și în domeniul nutriției.

De asemenea, mediul digital poate să contribuie într-un mod semnificativ la accesul copiilor la o educație incluzivă de calitate înaltă, inclusiv la resurse de încredere pentru învățare formală, non-formală, de la egal la egal și autoînvățare, asigurând posibilități de studii la distanță. Acest aspect devine îndeosebi de important atunci când este vorba de a ajunge la copiii aflați în situație vulnerabilă sau dezavantajată, din comunități îndepărtate, precum și în situații de urgență sau criză umanitară.

CG subliniază că copiilor trebuie să le fie asigurat accesul eficient la conținuturi și informații digitale adecvate vârstei și deschizătoare de noi perspective, din diverse surse demne de încredere. În cadrul consultărilor pentru formularea recomandărilor, copiii au declarat ei înșiși că mediul digital le-a oferit oportunități considerabile pentru ca vocea lor să fie auzită în privința subiectelor care îi vizează. CG face apel la statele semnatare să se asigure ca utilizarea tehnologiilor digitale să contribuie la realizarea participării copiilor la nivel local, național și internațional, precum și să ofere sprijin pentru activismul copiilor și pentru copiii și tinerii promotori ai drepturilor omului. Oferind oportunități de creștere, dezvoltare și împuternicire a copiilor, mediul digital prezintă, de asemenea, provocări și riscuri pentru aceștia.

Printre altele, mediul digital deschide noi căi de pătrundere a fenomenului de violență împotriva copiilor, facilitând situațiile în care copiii trec prin experiențe de violență și/sau pot fi influențați să cauzeze daune altora. Agresorii sexuali ar putea să utilizeze tehnologiile digitale pentru solicitarea informațiilor în scopuri sexuale și pentru comiterea abuzurilor asupra copiilor, de exemplu, prin transmisiune live, producție și distribuire a materialelor ce conțin scene de abuz sexual asupra copiilor sau prin intermediul șantajului sexual.

Statelor le este recomandat să întreprindă măsuri robuste legislative și administrative pentru protejarea copiilor de conținuturi dăunătoare, odioase și înșelătoare, astfel încât copiii să fie protejați de toate formele de violență care sunt posibile în mediul digital, inclusiv traficul de ființe umane, violență bazată pe gen, agresiune informatică, atacuri informatice, exploatare economică, sexuală și de alte tipuri precum și de războiul informațional. CG recunoaște drept fiind de o importanță critică inovațiile digitale precum sunt acelea legate de inteligența artificială, algoritmi și analiză a datelor, care afectează viețile și drepturile copiilor chiar și atunci când aceștia nu sunt conectați on-line. Este subliniată importanța protejării vieții private a copiilor în orice circumstanțe, CG făcând apel la statele semnatare să întreprindă măsuri legislative, administrative și de alte tipuri pentru asigurarea respectării și protecției dreptului la viața privată a copiilor de către toate organizațiile și în toate mediile unde sunt procesate datele acestora.

UNICEF, 26 martie 2021

Prin emiterea CG, Comitetul sugerează responsabilitatea statelor de a se asigura că companiile respectă drepturile copiilor și previn sau remediază cazurile de lezare a drepturilor acestora în legătură cu mediul digital. Aici se include cerința impusă mediului de afaceri de a realiza măsurile de precauție necesară privind respectarea drepturilor copiilor, în acest sens fiind necesară stabilirea unor standarde înalte de securitate informatică, confidențialitate prin concepție și siguranță prin concepție în cadrul serviciilor și produselor digitale.

Potrivit declarațiilor lui **Luis Perdenera**, președinte al Comitetului pentru drepturile copilului, *„Business-ul trebuie să se abțină de la determinarea profilului sau de la targetarea copiilor în scopuri comerciale în baza istoricului digital al copiilor”*. În afară de aceasta, CG le recomandă într-un mod specific statelor semnatare să încurajeze utilizarea tehnologiilor digitale pentru promovarea stilului de viață sănătos, a activităților fizice și sociale și să reglementeze publicitatea țintită sau neadecvată vârstei, marketing-ul și alte servicii digitale relevante, pentru prevenirea expunerii copiilor la reclamele de promovare a produselor dăunătoare pentru sănătate, inclusiv anumite tipuri de produse alimentare și băuturi, alcool, droguri, tutun și produse cu conținut de nicotină.

Documentul include, de asemenea, un șir de alte recomandări adiționale adresate statelor semnatare referitoare la un șir de alte aspecte legate de drepturile copiilor, printre care se numără: elaborarea politicilor naționale în domeniul drepturilor copilului cu prevederi specifice privind mediul digital; atenție specifică acordată efectelor tehnologiilor asupra copiilor la etapele timpurii de dezvoltare; sprijinul necesar pentru părinți, îngrijitori și cadre didactice în *„alfabetizarea digitală”* – înțelegerea tehnologiilor digitale, dobândirea capacităților și a competențelor necesare pentru a-i ajuta și a-i proteja pe copii în mediul digital; necesitatea de asigurare a unor mecanisme de remediere judiciară și non-judiciară eficiente pentru cazurile de încălcare a drepturilor copiilor în legătură cu mediul digital, asigurarea cunoașterii și a disponibilității acestora pentru toți copiii și reprezentanții acestora, inclusiv mecanisme transfrontaliere.

Natura transfrontalieră și transnațională a mediului digital implică necesitatea unei cooperări solide la nivel regional și internațional. Analiza realizată de Comitet subliniază și avertizează că în caz de nerealizare a incluziunii digitale, există o probabilitate mare ca inegalitățile existente să devină mai pronunțate și să apară elemente de inechitate noi. Printre altele, documentul recomandă soluționarea problemei *„decalajului digital”*, inclusiv în legătură cu principiile de egalitate de gen și incluziune a persoanelor cu dizabilități, asigurând incluziunea copiilor din contextele cele mai dezavantajate.